

Yttrande över Slutbetänkandet Återkallelse av svenskt medborgarskap (SOU 2026:21)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

MFD avstår från att ta ställning till förslaget i sak men lämnar följande synpunkter.

MFD bedömer att utredningen saknar en tillräcklig analys av konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning, trots att förslagen kan få mycket ingripande effekter för den enskilde. Myndigheten ser särskilda risker för indirekt diskriminering och för att personer med funktionsnedsättning inte får sina rättigheter tillgodosedda vid återkallelse av medborgarskap, särskilt när det gäller tillgång till stödinsatser och välfärdssystem. MFD anser också att det behöver tydliggöras hur funktionsnedsättning ska beaktas i proportionalitetsbedömningen samt hur handläggning och process ska göras tillgängliga och anpassas utifrån individens behov.

Mot denna bakgrund anser MFD att konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning behöver analyseras mer ingående innan förslagen genomförs.

Myndighetens synpunkter

Bristande konsekvensanalys

MFD har återkommande konstaterat att utredningar inom migrationsområdet saknar konsekvensanalyser för barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning.¹ Myndigheten ser allvarligt på att personer med funktionsnedsättning återigen inte har beaktats i tillräcklig utsträckning, särskilt eftersom förslagen kan innebära omfattande konsekvenser för den enskilde.

Ett återkallat medborgarskap innebär enligt utredningen att den enskilde som huvudregel saknar rätt att vistas i Sverige och därför kan behöva ansöka om uppehållstillstånd. MFD ser en risk för att det under handläggningstiden kan uppstå osäkerhet kring den enskildes rätt till stöd, vård och andra samhällsinsatser. För personer som vistas i Sverige utan tillstånd är kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen (2025:400) i regel begränsat till akuta och nödbetonade insatser. Kommunens ansvar omfattar i regel inte mer långsiktiga stödinsatser, såsom boendestöd eller särskilt boende. För personer med omfattande funktionsnedsättning och varaktiga stödbehov kan detta få särskilt allvarliga konsekvenser för hälsa, självständighet och möjlighet till delaktighet i samhället. MFD har tidigare framhållit att förändrade villkor för tillgång till välfärdssystem kan få särskilt ingripande konsekvenser för personer med funktionsnedsättning.²

När det gäller barnperspektivet bedömer MFD att analysen är otillräcklig i fråga om barn med funktionsnedsättning, som kan ha särskilda behov och vara mer beroende av kontinuitet i stöd, vård och omsorg. Detta behöver tydligare beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

MFD bedömer mot denna bakgrund att konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning behöver analyseras mer ingående innan förslagen genomförs.

Proportionalitetsbedömning och tillämpning

MFD ser positivt på att utredningen föreslår krav på proportionalitetsbedömning. Myndigheten anser dock att skrivningen om att funktionsnedsättning är en omständighet som ”kan beaktas” bör övervägas ytterligare. En sådan formulering

¹ Skärpta villkor för anhöriginvandring (SOU 2025:95), Migrations- och asylpakten (Ds 2025:30), volym 1 och 2, Betänkandet Mottagandelagen (SOU 2024:68), Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25).

² Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper (SOU 2025:53).

riskerar att leda till otydlig och varierande tillämpning, även vid domstolsprövning av beslut om återkallelse. För att stärka rättssäkerheten och säkerställa en förutsebar och enhetlig bedömning bör det därför tydligare framgå hur funktionsnedsättning ska identifieras, bedömas och vägas in i proportionalitetsbedömningen.

Bristande hänsyn till funktionsnedsättning i tillämpningen riskerar annars att leda till att rättigheter inte tillgodoses och till indirekt diskriminering. Det innebär att Sverige kan brista i sina åtaganden enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, särskilt artikel 5 om likhet och icke-diskriminering samt artikel 13 om tillgång till rättssystemet.

Tillgänglighet, anpassning och kompetens

Handläggning och process vid återkallelse av medborgarskap behöver utformas så att personer med funktionsnedsättning kan tillvarata sina rättigheter. Det gäller till exempel tillgång till information i olika format, fungerande kommunikation och möjlighet att delta i processen på lika villkor samt att skäliga anpassningar görs utifrån individens behov. Det förutsätter att tillämpande myndigheter har tillräcklig kompetens för att identifiera, bedöma och väga in konsekvenser av olika funktionsnedsättningar i dessa ärenden.

Mot denna bakgrund anser MFD att slutbetänkandet behöver kompletteras med en fördjupad analys av konsekvenser för personer med funktionsnedsättning innan förslagen genomförs.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Anders Kessling (beslutande), tillförordnad avdelningschef Åsa Hultén och utredare Aleksandra Kowalska (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Anders Kessling

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN: Anders Kessling
TITEL, ORGANISATION: Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID: 2026-05-29 09:24:23 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: E-post (anders.kessling@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID: ec0b910413a1479bbd7d7691213fa8a6

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2026-05-29 09:24:28 +02:00
Ref: 339145SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)